

परिवर्तनको लागि क्राइम अपरेसन

CRIME OPERATION साप्ताहिक

पानीको सही सदुपयोग
गरौं । पानी महसुल
समयमै तिरी अनावश्यक
जरिवाना बाट वचौं ।

नेपाल खानेपानी संस्थान शाखा
कार्यालय देवकोटा चौक
विराटनगर

□ वर्ष ८ □ अंक ४१ २०७७ जेठ ४ गते आईतवार Sunday 17, MAY, 2020 □ पृष्ठ: ६, □ मूल्य रु. १०/-

कोरोना भाइरसको कहरमा विना कुनै जाँच, सिफारिश र पहुँचको भरमा नेपाल प्रवेश

विराटनगर । कोरोना भाइरसको संक्रमणबाट बच्नको लागि नेपाल भारतको खुला सिमाना सिल गरिएको भएता पनि भारतमा विभिन्न कारणले रहेको नेपालीहरूलाई जनप्रतिनिधीहरूको सिफारिश र भनसुनको आधारमा विना कुनै जाँच प्रतालको नेपाल प्रवेश गरी रहेको छ ।

भारतमा रेल्वे सेवा सुरु भए संगसंगै भारतमा रहेका नेपालीहरू नेपाल प्रवेश गर्न जनप्रतिनिधीको सहारा लिएका छन् भने धेरै जसो लुकीछिपी मकैको भाँरी भएर नेपाल प्रवेश गर्नेको संख्या बढ्दै गइरहेको छ ।

विश्व व्यापी रूपमा फैलि रहेको कोरोना भाइरस कोभिड-१९ महामारीको कारणले नेपाल भारतको खुला सिमानालाई दुवै देशको सहमतिमा सिमा नाका शिलगरी सिमाना चौविसे घण्टा सुरक्षा कर्मीहरू निरन्तर आफ्नो ज्यानलाई जोखिममा राखी सुरक्षा दिई राखे का छन् भने अर्कोतिर जनप्रतिनिधी र पार्टीका नेताहरूले भनसुनको भरमा भारतमा बसेका नेपालीहरूलाई नेपाल भित्रियाउन सक्रिय भएका छन् । जसले गर्दा

विराटनगरको जोगवनी सिमा नाका

नेपालमा दिन दिने कोरोना संक्रमण बृद्धि भई रहेको छ । नेपालमा भेटाएका कोरोना संक्रमित धेरै जसो कामको शिलशिलामा भारत पुगेर लुकीछिपी नेपाल प्रवेश गरेका नेपालीहरूमा देखिएको छ । सानो टहरा बनाई ज्यान जोखिममा राखी सिमा सुरक्षा दिई रहेको छ भने त्यही ठाउँमा

जनप्रतिनिधी र नेताहरूको भन सुनको भरमा भारतमा बसेको नेपालीहरूलाई विना कुनै जाँच नेपाल प्रवेश गराएकोमा सुरक्षा कर्मीहरू असन्तुष्टी जनाएको छ । यसबाट सुरक्षाकर्मीको मनोबल घटेको सिमाना पारिएका सुरक्षा कर्मीले बताए ।

सिफारितीको आधारमा नेपाल प्रवेश गर्ने राजीव गान्धी क्यान्सर हस्पिटल

एण्ड रिसर्च सेन्टरमा उपचार गराई फर्केका अननीसाइर कृष्णसवरन गाउँपालिका वडा नं.६ महुली समन्तरी क्यान्सर विरामी भएकी जागेश्वरी देवी जोशी, पति चुनीलाल जोशी र बहारी श्रीमति रेणु चौधरी जोशीलाई कुनै जाँच प्रताल नगराई सोझै गाउँपालिको सिफारिसमा नेपाल भित्रियाएको थियो ।

त्यसैगरी आफ्नो पहुँचको आधारमा विराटनगर भन्सार कार्यालय रानीको मुख नाकावाटै सिफारिस प्रक्रिया पुर्ण्यार विराटनगर महानगर पालिका वडा नं. २ को पवन कुमार राठी, पुष्पा बाँकी अन्तिम पेजमा...

साँवा रकम बुझाउन अवसर दिन सरकारसंग आग्रह

विराटनगर । दश वर्ष पहिले बन्द भएको उद्योग व्यवसाय संचालनगरेका उद्योगीहरूले उद्योग व्यवसायको बक्यौता रहेको आयकर, ब्याट, जरीवाना र सोमा लाने व्याज मिनाहा गरी साँवा बुझाउने अवसर दिनु पर्ने मोरङका व्यवसायीहरूले सरकारसंग आग्रह गरेका छन् ।

मोरङ व्यापार संघका पूर्व अध्यक्ष खेमचन्द्र जैनले करको जरिवाना र व्याज मिनाहा गरेर साँवा मात्र बुझाएर व्यवसायीलाई फरफारक हुने अवसर दिन आग्रह गर्नुभएको

छ । यसका लागि उहाले अर्थमन्त्री डा युवराज खतिवडा, राजस्व सचिव, आन्तरिक राजस्व विभाग र राजस्व परामर्श समिति लगायतका निकायमा पत्र पठाई सकेको छ । साँवा बुझाउन ६ महिनाको अवसर दिनुपर्ने पूर्व अध्यक्ष जैनको भनाई छ ।

पत्रमा भनिएका छ 'दश वर्षभन्दा पहिले बन्द भएका उद्योग व्यवसायमा कर कार्यालये एकतर्फी आयकर कायम गरेको जिकिर गर्नुभएको छ । भारत सरकारले बाँकी अन्तिम पेजमा...

होमियोपेथिक औषधी हस्तान्तरण

विराटनगर । प्रदेश नं. १ उदयपुर जिल्लाको भुल्के कोरोना भाइरसको केन्द्रबिन्दु रहेको ठहर गर्दै नेपाल होमियोप्याथिक एशोसिएशनले १ हजार ४ सय व्यक्तिका लागि पुने होमियोप्याथिक ओपधीहरू हस्तान्तरण गरिएको छ ।

प्रदेश १ सामाजिक विकास मन्त्रालयको अस्पताल विकास तथा चिकित्सा सेवा महाशाखाका डा. सरोजप्रसाद विशाल र नेपाल होमियोप्याथिक एशोसियनका अध्यक्ष डा. घनश्याम सुवेदीले उदयपुरको त्रिपुरा नगरपालिकाका प्रमुख वलदेव चौधरीलाई सो होमियोपेथिक औषधी हस्तान्तरण गर्नु भएको थियो ।

प्रदेश नं. १ उदयपुर जिल्लालाई नै उच्च जोखिममा रहेको परिवारका

लागि पहिलो चरणमा भुल्केमा औषधि लगिएको डा. विशालले बताउनुभयो । प्रत्येक दिन विहान खाँला पेटमा तीन दिनसम्म होमियोपेथिक औषधि खातु पर्ने अखिल नेपाल होमियोपेथिक एशोसियनका केन्द्रिय अध्यक्ष डा. घनश्याम सुवेदीले बताउनुभयो ।

नेपाल सरकार होमियोपेथिक तथा वैकल्पिक चिकित्सा विभागले कोभिड-१९ व्यवस्थापन तथा रोकथामको मापदण्ड अनुसारको औषधि त्रिपुरा नगरपालिका ३ भुल्केका वासिन्दाका लागि हस्तान्तरण गरिएको छ ।

आयातित औषधि खपत गरेर नेपालमा कोरोना जिल सभब बाँकी अन्तिम पेजमा...

सिमा विवाद समाधानको लागि संयुक्त संकल्प प्रस्ताव

विराटनगर । नेपाल भारत सीमामा बारम्बार देखिएको सीमा विवाद समाधानको लागि सतारुह दल नेपाल कम्युनिष्टपार्टी र प्रतिपक्षी नेपाली कांग्रेसले संयुक्त संकल्प प्रस्ताव पेश गर्न आवश्यक रहेको नेपाली कांग्रेसका नेता डा. शेखर कोरालाले बताएको छ ।

तत्काल भारतसंग जिडिएको कालापानी, लिपुलेक, लिम्पियाधुरा लगायतको सिमा विवाद सुल्झाउनका लागि सतारुह र प्रतिपक्षी दवैले संसदबाट एउटै संकल्प प्रस्ताव पास गरेर भारत र चीनसंग वार्ता गर्नुपर्ने भन्दै 'अहिले प्रमुख प्रतिपक्ष दल नेपाली कांग्रेस र सतारुह दल नेकपाले बेग्लाबेग्लै संकल्प प्रस्ताव

पेश गरेका छन्' राष्ट्रियताको विषयमा सत्ता र प्रतिपक्ष हुँदैन । सबै एक भएर सीमा विवाद समाधान तर्फ लाग्नु पर्ने वहाँको तर्फ छ ।

लामो समयदेखि कालापानी, लिपुलेक र लिम्पियाधुराको विवाद रहेकाले अब निष्कर्ष निकाल्ने गरी नेपाल सरकारले छिमेकी राष्ट्र भारत र चीनसंग दुईपक्षिय र त्रिपक्षीय वार्तामा बसी निष्कर्ष निकाल्नु पर्ने भन्दै भारतले नेपाली भूमि लिपुलेक हुँदै चीन स्वशासित तिब्बत जोड्ने सडक निर्माण गरेको छ, जसको नेपालले विरोध जनाइसकेको छ । संसदबाट पारित संकल्प प्रस्तावसहित सुगौली सन्धिदेखि बाँकी अन्तिम पेजमा...

बलात्कार गरेको आरोपमा एक पत्राङ

विराटनगर । एक दलित बालिकालाई बलात्कार गरेको आरोपमा प्रहरीले एक जना युवालाई पक्राउ गरेको छ ।

मोरङको मिक्लाजुङवाट पक्राउ गरिएको युवा मिक्लाजुङ गाउँपालिका वडा नं. ९ का धिरेन मगर रहेका छन् । मोरङ प्रहरीका प्रवक्ता डीएसपी मानबहादुर राईका अनुसार वैशाख १९ गते राति १४ बर्षीया दलित बालिकालाई बलात्कार गरेर मगर फार रहेका थिए ।

बालिका राति आफ्नै घरमा सुतिरहेका बेला पुगेका मगरले बालिकालाई बलात्कार गरेको प्रहरीको प्रारम्भिक अनुसन्धानबाट बाँकी अन्तिम पेजमा...

नेभल कोरोना भाइरस (COVID-19) रोगको संक्रमणबाट बच्न अत्यावश्यक कामबाहेक सीमावर्ती क्षेत्रमा आवतजावत नगर्नु हुन सम्पूर्ण नेपाली नागरिकहरूलाई सूचित गरिन्छ ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

SUKRATARA FURNITURE UDYOG

BIRATNAGAR

All types of Fabrication, Furniture, Prefab, Truss are available.

Email Id: chattdev007@gmail.com

सिमा...

हालसम्मका सन्धि सम्झौताका साथै सबै किसिमका प्रमाणका साथ वार्तामा बसी छलफलका माध्यमले समाधान गर्न पुगे बहाको भनाई छ ।

नेपाल सरकारसंग कागजात नभेटाएमा ब्रिटिस लाइब्रेरीमा गएर भए पनि चक्रवर्ती न्यायतन्त्रको प्रमाणसहित वार्तामा बस्नु भने निष्कर्षमा पुग्न सकिन्छ । प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले नेपाली भूमिमा भारतले सडक बनाएको बारे थाहा छैन भन्नु आश्चर्यजनक भएको बताए ।

परराष्ट्रमन्त्री भारतले सडक बनाएको सरकारलाई थाहा थियो भन्नु हुन्छ, त्यही सरकारका प्रधानमन्त्री आफूलाई थाहा नभएको बताउनुहुन्छ, जो योग हसाउने काम हो । कोइटालाले भारतसंगको सीमा विवाद समाधान गर्न राजनीतिक र कूटनीतिकबाहेक अर्को विकल्प नभएको कोइटालाले भनाई थियो ।

बलात्कार...

खुलेको छ । आफूमाथि बलात्कार हुन थालेपछि बालिकाले होहल्ला गरेको र मगर त्यहीबाट फरार भएको थियो ।

फरार रहेका मगरलाई मध्यमबलाबाट पक्राउ गरिएको छ । बालिकाको उपचार र स्वास्थ्य परीक्षण विराटनगरको कोसी अस्पतालमा गरिएको थियो । परीक्षण रिपोर्टले बालिका बलात्कृत भएको देखाएको डीएसपी राईले बताउनु भयो । पक्राउ परेका मगर विरुद्ध जबरजस्ती करणी मुद्दा चलाउन अनुसन्धान थालिएको छ ।

साँवा...

यसरी निकामीमा कोटा तोकेका उद्योगहरू नोकसानमा चल्दा त्यति बेला नै बन्द गर्नुपर्नेको जैनको भनाई छ । 'नेपाली व्यवसायीले त्यस्ता कम्पनी र उद्योग धन्धा बन्द गरेपछि नाफा-नोकसानको हिसाबकिताब कर कार्यालयमा पेश गरेका थिए ।

तर कर कार्यालयले सम्बन्धित व्यक्तिलाई सम्पर्क नै नगरी एकतर्फी कर कायम गरेर उद्योग, कम्पनी र तिनका सञ्चालकलाई कालोसूचीमा राखेको छ । उहाँका अनुसार यसरी कालोसूचीमा परेका कतिपय व्यवसायी विदेशिएका पनि छन् । हाल विदेशमा रहेका व्यवसायी पनि सरकारले जरिवाना र ब्याज मिनाहा गरिदिने हो भने नेपाल फर्केर चल्नु गर्ने मनस्थितिमा रहेका छन् । सरकारले व्यवसायीलाई एक पटकलाई यस्तो अवसर दिँदा सरकारी वेरुजू फछ्छौट हुन्छ । सरकारको बक्यौता रकम असुल

हुन्छ र व्यवसायी पनि कर चुक्ता गरेर फरकारक हुन पाउँछन् । दुवै पक्षलाई फाइदा छ ।'

होमियोपेथिक...

नभएकाले स्थानीय श्रोत साधनलाई परिचालन गरेर रोगप्रतिरोधात्मक क्षमता बढाउने होमियोपेथिक औषधि प्रयोग गर्ने प्रोटोकल तयार गरिएको छ । विशालले बताउनुभयो । होमियोपेथिक औषधि स्थानीयवासीलाई वितरण गर्नुअघि औषधिको बारेमा जानकारी गराइएको थियो ।

होमियोप्याथिक औषधी हस्तान्तरण कार्यक्रममा प्रदेश सासद अम्बिका थापा, सुनिता चौधरी, जिल्ला समन्वय समिति उदयपुरका प्रमुख खड्गबहादुर परियारले औषधिको गुणस्तरियता र उपयोगिताको बारेमा जानकारी लिनु भएको थियो । टोलीले त्रियुगा जमना बहुमुखी क्याम्पस मोतिगढमा स्टापेण्डाइनमा बसेका २० जना र भुल्केका सबैलाई तीन दिन सम्म पुग्ने औषधि उपलब्ध गराइएको छ ।

कोरोना...

राठी, प्रदीप राठी, हेमन्त राठी, निखिल राठीलाई सोही वडाका सरस्य ललित शास्त्रले होम कोइराइन्टाइनमा राखे भनी बुझेर लगेको खोतले बताएको छ । भारतबाट नेपाल आएका कसैको पनि तापक्रम समेत चेकजाँच गरेका थिएनन् ।

भारतीय रेल्वे संचालन भएपछि भारतमा कामको शिलशिलामा बसेका नेपालीहरू धमाधम नेपाल प्रवेश गर्नका लागि भारतीय सिमाक्षेत्रमा आएर बस्ने गरेका छन् । ती मध्ये कतिपयैलाई भारतकै क्वारेन्टाइनमा राखेका छन् भने धेरै जसो लुकी छिपी नेपाल प्रवेश गर्दै आएका छन् ।

रातीको समयमा लुकि छिपि नेपाल छिर्ने खोज्ने व्यक्तिहरूले गर्दा सिमामा खटेको सुरक्षाकर्मीहरूलाई थप चुनौतीको सामना गर्नु परिरहेको पहाडीहरू बताउछन् । पहुँच पुगेका व्यक्तिहरूलाई नेपाल प्रवेश गरेका कारण सँगै नेपाल प्रवेश गर्ने खोज्ने नेपालीहरू सिमापारीवाटै सुरक्षा कर्मीलाई गाली गलौच गर्ने, विच सिमामा आएर विरोध गर्ने गरेका सुरक्षा कर्मीलाई थप चुनौति थपिएको छ । यस तर्फ समयमै गम्भीर नभए नेपालमा कोनोना भाइरसको महामारी भयवाह रूप लिन सक्ने वृहत मधेशी नागरिक समाजका अध्यक्ष सुयनाथ प्रसाद सिंहको भनाई छ ।

स्वास्थ्य सामग्री हस्तांतरण

विराटनगर । कोरोना भाइरसको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि गोर्खा वेल्फेयर ट्रस्ट नेपालले कोशी अस्पताल विराटनगरलाई ५ लाख भन्दा बढीको स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरण गरेको छ ।

सामाजिक क्षेत्रमा क्रियाशिल रहँदै आएको उक्त ट्रस्टले कोशी अस्पतालमा २ र कोभिड-१९ उपचार केन्द्रको लागि १ गरी ३ वटा इयाण्ड वास पोइन्ट सहित विभिन्न १२ प्रकारका स्वास्थ्य सामग्रीहरू हस्तान्तरण गरिएको एरिया वेल्फेयर सेन्टर धरानका प्रमुख सिनियर एरिया वेल्फेयर अफिसर पूर्णप्रसाद लिम्बुले जानकारी गराएको छ ।

प्रदेश १ का विभिन्न स्थानीय तह लगायतका स्थानमा रोगीको बल्केरले स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरण तथा इयाण्ड वास पोइन्ट निर्माणको कामपनि गर्दै आएको छ । डिप्टि.आईडीको आर्थिक सहयोगमा वितरण गरिएको विभिन्न स्वास्थ्य सामग्री ग्रहण गर्दै कोशी अस्पताल विराटनगरकी मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट डा. संगीता मिश्राले अस्पतालमा इयाण्ड वास पोइन्टको महत्वपूर्ण भूमिका हुने बताउनुभयो ।

कोरोना संक्रमणबाट एकको मृत्यु

विराटनगर । नेपालमा कोरोना भाइरसका कारण एक जना महिलाको मृत्यु भएको छ । कोरोना भाइरसको संक्रमणबाट सित्तुगाल्योका बाह्रविसेकी २९ वर्षीया महिलाको मृत्यु भएको स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले पुष्टि गरेको छ ।

दश दिनअघि त्रिवि शिक्षण अस्पतालमा ती महिलाले नर्मल डेनिलिभरी भएको थियो । आमाछोरा दुवैको स्वास्थ्य सामान्य भएकोले २५ गते डिस्चार्ज भएर घर फर्केका थिए । ती महिलामा ज्वरो र खोकी लामुका साथै स्वासप्रवासमा समस्या आएपछि बाह्रविसे प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा उपचार गर्दा पनि निको नभएपछि धुलिखेल अस्पताल ल्याइएको थियो । तीन दिन पछि निजको निधन भयो ।

ती महिलाले पीसीआर विधिबाट परीक्षण गर्दा रिपोर्ट पोजेटिभ आएको मन्त्रालयले जनाएको छ । नेपालमा कोभिड १९ बाट मृत्यु भएको पहिलो घटना भएको बताए ।

धुतपान रताध्यपान आजै देखि त्यागी र तिरोगी रहौ ।

पैसा लिएर सीमा कटाउँदै गर्दा दुई पक्राउ

विराटनगर । कोरोना भाइरसले गर्दा नेपाल भारतको सिमा शिल भएपछि मानिसलाई सिमाबारप गराउन व्यपार नै चलेको छ । पैसा लिएर नेपालबाट सिमा पार गराउँदै दुई जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेपछि सो रहस्य बहिर आएको छ ।

कोई जनप्रतिनिधि, कोई पहुँचको भरमा र कोई पैसा तिरेर नेपाल भारतको खुला सिमामा सुरक्षा कर्मीको आँखा छलेर वारपार गरि रहेका छन् । पैसा लिँदै भारत घर भएका चार जना मजदुरलाई सीमा कटाएर नेपालबाट भारत पुर्याउने लागेको अवस्थामा दुई जनालाई प्रहरीले विराटनगरबाट पक्राउ गरेको थियो ।

'लकडाउन' उल्लंघन गर्दै मजदुरलाई भारततर्फ लिएर गइरहेको अवस्थामा विराटनगर महानगरपालिका वडा नं. ६ सरोचियाका अपसर आलम र मुबारक हुसेनलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको पक्राउ गरेको थियो ।

इलाका प्रहरी कार्यालय रानीका प्रहरी निरीक्षक दीपक थापाले मजदुरसँग पैसा असुल्दै गरेको अवस्थामा उनीहरूलाई सीमा कटाएर भारत पुर्याउने प्रयास गर्दै गर्दा आलम र हुसेनलाई पक्राउ गरिएको बताएक थिए ।

कोरोना भाइरसको महामारी नियन्त्रणका लागि लकडाउन गर्दै नेपाल र भारत दुई देशमा आवतजावत गर्न रोक लगाउँदै सीमा नाका पूर्ण रूपमा शिल गरिएको छ । यस्तो अवस्थामा विराटनगर महानगरपालिका वडा नं. १८ भेडियारीको बाटो हुँदै चार जनालाई लिएर भारततर्फ जाँदै गरेको अवस्थामा स्थानीय बासिन्दाले सहयोगमा दुवैलाई पक्राउ गरिएको थियो ।

भारतीय चारै जना मोरङको सुन्दरहरैँचा नगरपालिकाको विराटचौकमा रहेको कमला स्टल प्याक्टिमा मजदुरी गर्दै आएका थिए । प्रति व्यक्ति एक हजारका दरले चार हजार भारतीय रुपैयाँ असुल्दै

उनीहरूलाई नेपालबाट सीमा कटाउने प्रयास गरिएका अनुसन्धानबाट खुलेको प्रहरी निरीक्षक थापाले बताएका थिए ।

६ जनाको समूह सीमा क्षेत्र पार गर्ने लारवा स्थानीय बासिन्दाले सहयोगमा प्रहरीले रोक्दै नियन्त्रणमा लिएर सो धपुछ गर्ने क्रममा मजदुरहरूले भारत फर्कन नपाएर सम्बन्धमा परेको र भारत फर्कनका लागि आफूहरूले पैसा तिरेको प्रहरीलाई बताएका थिए ।

अठेरामा परेका बेला पैसा तिरेर भए पनि आफूहरू घर जान तयार भएको र पैसा तिरेपछि अठेरौ नपर्ने तथा बाटो देखाएर सीमा कटाइदिने बताउँदै दुई जनाले लिएर गएको मजदुरहरूले बताएको थियो । भारतबाट आएकाको कोरोना भइरस अत्याधिक देखिएकोले दुवै देशको नागरिकले सिमा वारपार नगर्ने गरी सिमालाई शिल गरिएको अवस्थामा दुवै तर्फ सिमानामा कडाई गरिएको छ ।

नेकपा समर्थक समाजसेवी द्वारा नेपाली कांग्रेसलाई सहत हस्तान्तरण

विराटनगर । लकडाउनको बेला बाध्य संकटमा परेका विपन्न परिवारलाई सहत वितरण गर्नका लागि नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा) समर्थक एक समाज सेवीले नेपाली कांग्रेसका एक केन्द्रीय सदस्यलाई सहत सामग्री हस्तान्तरण गरेको छ ।

प्रदेश नं. १ मोरङ जिल्लाको दक्षिण भारतको सिमाना जाडिएको क्षेत्र नम्बर ५ का विपन्न परिवारलाई वितरण गर्ने गरी नेकपा समर्थक विराटनगर महानगरपालिकाका युवा समाजसेवी मनिष

गुरुङले खाद्य सामग्री नेपाली कांग्रेसका केन्द्रिय सदस्य अमृत अर्यालाई हस्तान्तरण गरेको छ ।

गुरुङले क्षेत्र नम्बर ५ का १ सय १ विपन्न परिवारका लागि एक हप्ता पुग्ने चामल, दाल, नुन, तेल, साबुन, चिउरा लगायतका सामग्री हस्तान्तरण गर्नुभएको छ । सो सहत कांग्रेस नेता अर्यालमार्फत मोरङ क्षेत्र नम्बर ५ का विपन्न परिवारलाई वितरण गरिने जनाइएको छ । सतामा नभए पनि कांग्रेसले जनताका समस्या समाधानमा

लागेकाले आफूले कांग्रेससँग नर्जाफको गुरुङले बताउनुभयो । आगामी दिनमा पनि अन्य सहत उपलब्ध गराउने प्रतिबद्धता जनाएका थिए । अर्यालले गुरुङले सहत उपलब्ध गराएर प्रशंसनीय कार्य गरेको बताउनुभयो । सो अवसरमा प्रदेश सांसद विन्यास कार्की, तरुण दल मोरङ अध्यक्ष सञ्जय थापा (प्रभाकर), कोषाध्यक्ष अर्जुन रिजाल, युवा नेता पंकज बर्माल, मनिष तिमिल्सालगायतको सहभागिता रहेको थियो ।

रिक्तमरी नेपालको केन्द्रिय उपाध्यक्ष दिपक चापागाँउले प्रदेश नं. १ का २१ वटा लागू औषध पुनस्थापना केन्द्रको लागि १ सय ३४ बोरा चामल, ६ सय केजी दाल, हरियो मटर ६ सय केजी, स्क्वीन तेल ६ सय लिटर नून २ सय पोका, चकमत् धुने साबुन १५ सय पीस गरी जम्मा ५ लाख बराबरको सहत प्रदान गरेको छ ।

विराटनगर महानगरपालिकाको अपिल

- नोभेल कोरोना (कोभिड १९) संक्रमण, नियन्त्रण र रोकथामको लागि यस महानगरपालिका क्षेत्र भित्र संचालनमा रहेका सबै पसल, उद्योग तथा व्यवसायीहरूले सेवा लिन आउने आगन्तुकहरूको लागि साबुन पानी वा सेनिटाइजर ले हात धुने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ।
- नोभेल कोरोना (कोभिड १९) भाइरस विरुद्ध सामाजिक संध सस्थाहरूले गरेको र गर्ने कामको बारेमा महानगरपालिकालाई जानकारी गराउँ नदोहोरौन र प्रगति अभिले ख एकट्टार प्रणालिको व्यवस्थापन कार्यमा सहयोग गर्ने ।
- महानगरपालिका अन्तर्गत संचालन हुने साप्ताहिक हाटबजारहरू अर्को सूचना नभएसम्मका लागि स्थगित (बन्द) गर्ने ।

थप जानकारीको लागि: ९८४२०२३६७९, ९८४२०३२९८६, ९८४४०९९३७०

सम्पादकीय

सिमा नाका अफ कडाई गरौं

विश्वभर कोरोना महामारीले सन्त्रास फैलाई सकेको छ। सोही कोरोनाको चपेटामा नेपाल पनि परेको छ। नेपालमा पनि कोरोना संक्रमणको संख्या बढ्दै गइ रहेको छ। यसै साता एकजना महिलाको मृत्यु समेत कोरोनाकै कारण भई सकेको छ। नेपालमा कोरोना बढ्नुको मुख्य कारक तत्वको रूपमा खुला सिमाना नै देखिएको छ। धेरै जसो कोरोना संक्रमित कामको शिलशिलामा भारत गई कोरोना भाइरसको हल्लाले काम छोडेर नेपाल प्रवेश गरेका नेपालीहरूमा नै देखिएको छ। कोरोना भाइरस नेपाल भित्रिन नदिनका लागि भारत संग जोडिएका खुल्ला सिमालाई नेपाल सरकार र भारत सरकारले शिलपनि गरेको छ तर पनि सिमा खुल्ला भएकोले लुकीछिपी आउनेको संख्या हजारौ रहेको छ जसको तथ्यांक नेपाल सरकारसंग छैन। ती व्यक्तिहरु गाउँ-गाउँमा पुगि सकेकोले नेपालमा कोरोना समुदाय स्तरमा नै फैलिन सक्ने प्रबल सम्भावना रहेको छ। त्यसैले भारतीय सिमानामा सुरक्षा कर्मीको निगरानी बढाएर नेपाल भित्रिन चाहने वा भारत भित्रन चाहने दुवैलाई कोइराइन्टर्नमान राख्न जरुरी छ।

नेपाल तर्फ सुरक्षा दिई रहेको सुरक्षा कर्मीहरूले आफ्नो ज्यानलाई जोखिममा राखेर देशको जनतालाई स्वस्थ राख्न अहोरात सिमामा खटि रहेका छन्। तर नेपालका जनताका जनप्रतिनिधि र पार्टीका नेताका कारण गाउँ-गाउँसम्म कोरोना फैलाउन तल्लीन भएका छन्। पहुँचवाला वर्गले भारतबाट आउन कुनै जाँच गराउनु पडैन तर त्यही समान्य परिवारका मानिसहरूले सिमामा संकटपुर्ण जीवन वित्ताउन बाध्य भएका छन्। कानून भनेको सबैको लागि बराबर हुनुपर्छ। तर नेपालमा भारतबाट भित्रियाउनु गाउँपालिका सिफारीश र राजनीतिक दबावका कारण सुरक्षाकर्मीहरूले बाध्य भएर तीनीहरूलाई नेपाल भित्रियाउनु दिन्छ, त्यसको सडामा सगै भारत वाट नेपाल फर्के चाहनेहरू प्रहरीलाई गाली गालीच गर्ने, अवश्या बोल्ने कारणले सुरक्षा कर्मीहरू दोहरो मारमा परेका छन्। जसका कारण सुरक्षा चुनौति दिनानुदिन बढ्दै गइ रहेको छ।

कोरोना भाइरसबाट नेपाललाई बचाउने हो भने सबभन्दा पहिले सिमा नाकामा अफ कडाई गर्नु पर्छ। पहुच र जनप्रतिनिधीहरूको सिफारीशमा भित्रिने नेपालीहरूमा रोक लगाउनु पर्छ। भारतबाट मात्रै होइन जुन देशबाट नेपाल आएपनि त्यसलाई पुर्णरूपमा चेकजाँच गरी कोरोना छ छैन अकिन भएपछि मात्र नेपाल प्रवेश गर्न दिनु पर्छ। सिफारीश र पहुचका भरमा ल्याएको व्यक्तिहरूले नै गर्दा नेपालमा कोरोनाको प्रकोप बढेर भयभाह स्थिति आउन नसक्न भन्न सकिन्न। त्यसैले नातावाद र पहुचवादलाई त्यागेर देशको लागि नेतारहरूले सोच्नु पर्ने बेला आएको छ।

साप्ताहिक राशिफल

- **मेष (बु, च, चो, ला, नि, लु, ले, लो, अ):** तपाईंका विरोधीहरू परास्त हुनुका साथै मान सम्मान समेत मिल्ने योग रहेको छ। युवकयुवतीहरूका लागि नयाँ जीवन साथी मिल्ने छ।
- **वृष (इ, उ, ए, ओ, वा, वि, वु, वे, वो):** आर्थिक पक्ष राम्रो रहेकाले व्यापार व्यवसायीबाट राम्रो लाभ मिल्ने तथा पारिवारिक सुख भ्रमणको योग समेत रहेको छ।
- **मिथुन (क, कि, कु, घ, ङ, छ, के, को, ह):** आफन्त जनसंग खटपट मतभेद आउनु योग छ। दाम्पत्य तथा प्रेमको विषयमा सामान्य अड्यारो हुने योग छ।
- **कर्कट (हि, हु, हे, हो, डा, डि, डु, डे, डो):** मनमा अनावश्यक तर्ककृतकले डेरा जमाउने योग देखिन्छ। गरेको काम अरुले काट्न सक्ने देखिएकाले विचार पु-याएर काम गर्नु होला।
- **सिंह (म, मि, मु, मे, मो, टा, टि, टु, टे):** विवाही संरक्षा लागि पढाईमा गहिरा लगाव हुनुका साथै बौद्धिक क्रियाकलापमा सहभागी गराउने योग छ।
- **कन्या (टो, पी, पु, प, उ, पे, पो):** शारीरिक अस्वस्थताका साथै आलस्य बढ्ने योग रहेको छ। नाना तरहका अनावश्यक विषयले मानसिक तनाव उत्पन्न गराउने देखिन्छ।
- **तुला (रा, री, रु, रे, रो, ता, ती, तु, ते):** पारिवारिक चिन्ताले सताउने योग रहेको छ। भने उत्तरार्द्धमा सामान्य वादविवादमा पर्ने सम्भावना रहेको छ।
- **वृश्चिक (तो, ना, नि, नु, ने, नो, ग, पि, यु):** आर्थिक पक्ष सुबल रहेको छ। आत्मबल तथा पराक्रम बढेर जानाले प्रशस्त कार्य सम्पादन गर्ने क्षमता बढ्ने छ।
- **धनु (यो, भा, भी, भू, घ, ङ, फा, डो, मे):** मेवा मिष्ठानका परिकार प्राप्त हुने बेला छ। कृषि तथा कृषिजन्य व्यवसायमा लाभ हुने छ।
- **मकर (भो, जा, जी, जे, जे, ख, खि, खु, खे, गी, गी):** महिनाको पूर्वार्धमा मित्रसहयोग, प्रनागमन तथा मनोरञ्जनको अवसर मिल्नेछ। भने उत्तरार्धमा मान हानि तथा अपमान आउनसक्ने छ।
- **कृष्ण (गु, गे, गो, सा, सी, सु, से, सो, द):** सामाजिक कार्यमा सहभागी हुनुका साथै भाजभतरेमा तथा रमाइलो यात्राको सुवर्ण अवसर मिल्ने योग रहेको छ।
- **मीन (दी, दु, ध, ध, दे, दो, च, च, श, श, श, श):** शत्रुहरूको शिर निहार्नेछ। भने वाद विवादमा विजय मिल्ने योग रहेको छ। पेट, आँखा तथा सामान्य शारीरिक अस्वस्थता देखापर्नेछ।

कोरोना कहरपछिको समाव्य खाद्य संकट र व्यवस्थापन

योगेशमान श्रेष्ठ

भनिन्छ हरेक ठूला संकटहरू अहंकारी मानव समाजलाई जिस्त्याउन आउछन् र जाने बेला नमिठो थपउड हानेर जान्छन्। कोरोना कहर कस्तो रह्यो भनेर अब चर्चा परिचर्चामा समय बर्बाद गर्ने परेन, अबको हाम्रो बहस र चिन्तन कोरोना कहरपछि भविष्यमा आउने चुनौतीहरूका लागि आवश्यक रणनीतिमा केन्द्रित गर्नु टिक होला।

विश्वको चर्चित चिन्तक, विश्लेषक र आधिकारिक निकायहरू वाट व्यक्त विचारहरूमा संसर्ती आँखा लगाउने हो भने आउँदा दिनहरू त्यती सुखद हुने देखिन्छ। कोरोना कहरपछि भोग्नु पर्ने नकारात्मक अवस्था बारे तिनीहरूको विश्लेषण सुन्दा ती चाहिनेभन्दा अलि बढी अतिरिज्जत हो कि जस्तो पनि लाग्न सक्छ।

तर सत्य कुरा केही भने तिनीहरू कुनै ज्योतिष, माता वा धार्मी होइनन्, तिनीहरू त आआफ्ना विषयका पण्डितहरू र आधिकारिक निकायहरू पो हुन्। ता तसर्थ तिनीहरूका कुरालाई नजरअन्दाज गरी बल्ने लाभ कर्मिमा हाललाई छैन।

कोरोनाले आफ्नो निरिम रूप देखाउदै गर्दा विषय विज्ञहरू भन्दैछन् कोरोनाका कारण मने मानिसहरूको संख्या कहरपछिको भोकमरीले मने मानिसहरूको संख्याको अगाडि नगन्य हो।

संयुक्त राष्ट्र संघ चेतवनी दिदैछ कि कोरोनाको कारण सिर्जना हुने अनिकालको बहुचर्क वाइबलमा उल्लेख भएका भोकमरीहरूभन्दा पनि भयावह हुनेछ। विश्वखाद्य कार्यक्रम का प्रमुख अर्थशास्त्री एरीफ हुसेन करिव २६ करोड मानिसहरू भोकमरीको शिकार हुने चेतवनी दिदैछन् जुन २०१९ मा विश्वमन कारणले भोकमरीले शिकार हुने (दुन्दुवाट ७ करोड, जलवायु परिवर्तनका कारण ३४ करोड, आर्थिक संकटकका कारण २४) भन्दा १३ करोड बढी हो।

विश्वमन तथ्यांक फरक होला तर कोरोना कहरपछि भोकमरी संकट हुने कुरामा सबैको एउटै मत छ। यी माथिका तथ्यहरूले संकेत गर्दैछ कि हामी कोरोना कहरपछि यसै कारण सिर्जित अर्को विश्वव्यापी संकटकको होकैमा उभिएका छौं।

दुखका साथ भन्नु पर्छ, भोकमरी र खाद्यसंकट यस्ता मानवीय समस्या हुन् जसको असर दुर्गामी, दीघकालिन र बहुआयामिक हुन्छ। अब प्रश्न उठ्छ, नेपालमा कोरोना कहरपछि खाद्य संकट र भोकमरी आउँछ या आउँदैन? आथो भने कुन स्तरको होला? हुन त कोरोना कै कारण नेपालले कति मानवीय क्षति बेहोर्नु पर्ने हो त्यसको आंकलन अहिले गर्नु अलि छिटो होला तर हामी अनुमान लगाउँन सक्छौं कि कोरोना कहरपछिको खाद्य संकट हाम्रा लागि त्यति सहज नै नहोला अनि नेपाल यसमा छुट्टेने कुरै भएन।

नेपालमा आउँदा दिनहरूमा हुने खाद्यसंकट र भोकमरी कुन स्तरको हुनेछ भन्न कोरोना कहरको संक्रमण नेपाल र अन्य छिमेकी देशहरूमा कति लामो समयसम्म तनिन्छ भन्नेले प्रभावित हुन्छ। तर विशेषतः यसको सांगोपसांगो स्वरूप प्रक्षेपणगर्न निम्न शिप्राबाट हेरेर सश्लेषण गर्नुपर्ने हुन्छ।

ती हुन्, नेपालको कृषि उत्पादन, नेपालमा खाद्य अर्पयातता, सोको पूर्तिको लागि कहाँबाट आयात गर्छौं, हाम्रो क्रयशक्ति कस्तो हुनेछ, आयात र वितरण प्रणाली कस्तो हुनेछ र सरकारको भूमिका कस्तो हुनेछ। पछिल्ला वर्षहरूमा नेपालको कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा पर्यटन, विप्रेषण आदिको योगदान बढ्दै गए पनि केन्द्रिय तथ्यांक विभागको २०८८ को जनगणनाको आधारमा कूल जनसंख्याको ७२.८० प्रतिशत कृषि पेशामा हुनुले कृषि क्षेत्रको कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा पक्कै ठूलै योगदान (२७.१५) रहनु स्वाभाविक नै हो।

यति ठूलो जनसंख्या कृषि पेशामा संलग्न भएता पनि केवल २५.१ प्रतिशत कृषक मात्र व्यावसायिक खेतीपातीमा संलग्न रहनुले हाम्रो कृषि प्रणाली अर्कै निर्वाहमूखि नै छ भन्न हकिचाउनु पर्ने विषय रहेन। खाद्य सुरक्षा र खाद्य संकटकको दृष्टिकोणले यति धेरै प्रतिशत जनसंख्या कृषिमा संलग्न हुनु त्यति चिन्ताको विषय होइन किनभने।

तर गहिरिएर हेर्नेयो भने करिव ७५ प्रतिशत निर्वाहमूखी खेतीपातीमा रमाइरहेका कृषक परिवारको भागमा औसतमा ०.६ हेक्टर जमिन मात्र पर्छ। अर्भ वास्तविक खेतीपातीको लागि प्रयोग गरिएको

क्षेत्रफल योभन्दा कम छ। विस्तारै गाउँवाट सहरमा रूपान्तरित वस्तीहरू, काम गर्न सक्ने श्रमशक्ति वैदेशिक रोजगारीमा लाग्नु, खेतीपातीबाट टाढै रहने सहरी जनसंख्या हरेक वर्ष बढ्दै जाँदा नेपालको गार्हस्थ्य कृषि उत्पादन हाम्रो आवश्यकताभन्दा निकै कम छ।

तसर्थ कृषिप्रधान देश भनिए पनि खाद्यान्न आयात हाम्रा अकाट्य बाध्यता हो। नेपालले विगतका वर्षहरूमा गरेको कृषिजन्य सामग्रीको आयातको ग्राफ हेर्दा हाम्रा लागि कोरोना कहरपछिको खाद्य संकटक स्तर चयनसंग निदाउन दिने खालको हुने छैन।

भंसार विभागको गएको वर्षको तथ्यांकअनुसार नेपालले कृषिजन्य वस्तुहरूको आयातको लागि गएको वर्ष करिव १ खर्ब ६२ अर्बजतिको खाद्यसंकट आयात गरेको देखियो जसमा नेपालले भारतबाट रु. ३२ अर्ब ५९ करोड बराबरको ७ लाख ७० हजार मेट्रिक टन चामल, रु. १३ अर्ब बराबरको ४ लाख २० हजार टन मकै तथा रु. ६ अर्ब हाराहारीको १ लाख ९६ हजार टन गहुँ तथा जौ आयात गरेको थियो।

अन्य आयातमा खाद्यतल, तरकारी र ठूलो मात्रामा पशुपक्षी जनावरको लागि दाना रहेका छन्। राष्ट्रिय उत्पादन र आवश्यकता बीचको छाल्छो पछिल्ला वर्षहरूमा फनफन बढ्दै गएको देखिन्छ जुन आउँदा वर्षहरूमा पनि कम हुने कुनै आशय देखिन्न।

अर्थशास्त्री केशव आचार्यका अनुसार पछिल्ला वर्षहरूमा नेपालीहरूको खानपानमा आफ्नो मात्र र स्वाद परिवर्तनले पनि खाद्य अर्पयातता हिजो पनि थियो, भोलि पनि रहनेछ। यहाँनिर एउटा तथ्यमा विचार गर्नुपर्छ कि ७५ प्रतिशत कृषकहरू निर्वाहमूखि खेतिपातीमा हुनुले खाद्य संकट हुँदा पनि ती ७५% लाई खासै समस्या नपर्ला कि भनि परिकल्पना गर्न सकिन्छ तर तथ्य त्यती सँचकर नहुन सक्छ। ती ७५% ले गर्ने उत्पादन कस्ता खालको छन् र ती उत्पादनले सम्बन्धित परिवारलाई कति महिना खान पुग्छ? अलि सकारात्मक भएर मानौं सोचौं कि निर्वाहमूखि खेतीवाला परिवारलाई आफ्नो उत्पादनले पूरै वर्ष पुग्यो रे, हिउँदे वाली लगभग

सामान्यभन्दा पनि राम्रो भएको हो। यसपाली हिउँदेको वर्षा औसतभन्दा बढी परेर, तर वालीनाली घरपुगेर नर्थाकिएसम्म आफ्नो हुन्न। हिउँदे वाली भित्र्याउने ज्यायका मुखैनिर भएको बन्दाबन्दी र एककामी बहुलाएको मनसुनु पूर्वको क्रियाकलापले काटन तथा भैसकेको वालीको धेरै ठूलो भाग नाश भएको सुनिँदै छ। श्रमशक्तिको कमीले समयमै भित्र्याउनु नपाउनु भित्रिएको वाली पनि उपयुक्त भण्डारण, सुरक्षाउने र आवश्यक प्रशिक्षण नपाएर धेरै विग्रने सम्भावना छ।

त्यसो त औसतमा अन्न र गेडागुडी को २०-५० प्रतिशत र तरकारी वालीमा १५-४० प्रतिशत बजार या पुगुनु पर्ने ठाउँमा पुगुनु अगाडि नै नोक्सान हुने कुरा अनुसन्धानहरूले देखाएकै छ। अर्को तिर नेपालीहरूको प्रिया खाद्य धान रोप्ने समय सुरु हुँदैछ। बन्दाबन्दीले सिर्जित विड, मल, श्रम आदिको अभावमा कति ५ क्षेत्रफलमा खेतीपाती हुने हो हेन वाँकि छ। सामान्य अवस्था रहँदा पनि पर्याप्त मल, विड नपाएर खेतीपाती हुने नपाएको समाचार केही वर्षहरूदेखि हाम्रा लागि नौलो रहेको छैन।

कोरोना कहरपछिको खाद्यसंकट न्यून गर्न सरकार यहाँनिर चुकिसकेको छ। हाम्रो प्रमुख दुई वाली भित्र्याउने र लगाउने यामको विचार गरी समयमै सुरक्षाको उपाय अपनाउदै समयमै स्पष्ट बन्दाबन्दीको असर खेतीपातीमा नपर्ने व्यवस्था गर्न सकिन्छ। सरकारले स्पष्टरूपमा भन्नु पर्नेथो कि स्वास्थ्य सुरक्षालाई ख्याल गरी सुरक्षित देखिएका क्षेत्रहरूमा खेतीपातीको काम गर्नु गराउनु।

सरकार नदेखे जस्तो गर्ने, कृषक नगरे जस्तो गरी-गरी थोरबहुत रूपमा अन्याले रहेर कृषि कर्म श्रेष्ठयो हुनुले खाद्य संकट हुँदा पनि ती ७५% लाई खासै समस्या नपर्ला कि भनि परिकल्पना गर्न सकिन्छ तर तथ्य त्यती सँचकर नहुन सक्छ। ती ७५% ले गर्ने उत्पादन कस्ता खालको छन् र ती उत्पादनले सम्बन्धित परिवारलाई कति महिना खान पुग्छ? अलि सकारात्मक भएर मानौं सोचौं कि निर्वाहमूखि खेतीवाला परिवारलाई आफ्नो उत्पादनले पूरै वर्ष पुग्यो रे, हिउँदे वाली लगभग

सामान्यभन्दा पनि राम्रो भएको हो। यसपाली हिउँदेको वर्षा औसतभन्दा बढी परेर, तर वालीनाली घरपुगेर नर्थाकिएसम्म आफ्नो हुन्न। हिउँदे वाली भित्र्याउने ज्यायका मुखैनिर भएको बन्दाबन्दी र एककामी बहुलाएको मनसुनु पूर्वको क्रियाकलापले काटन तथा भैसकेको वालीको धेरै ठूलो भाग नाश भएको सुनिँदै छ। श्रमशक्तिको कमीले समयमै भित्र्याउनु नपाउनु भित्रिएको वाली पनि उपयुक्त भण्डारण, सुरक्षाउने र आवश्यक प्रशिक्षण नपाएर धेरै विग्रने सम्भावना छ।

त्यसो त औसतमा अन्न र गेडागुडी को २०-५० प्रतिशत र तरकारी वालीमा १५-४० प्रतिशत बजार या पुगुनु पर्ने ठाउँमा पुगुनु अगाडि नै नोक्सान हुने कुरा अनुसन्धानहरूले देखाएकै छ। अर्को तिर नेपालीहरूको प्रिया खाद्य धान रोप्ने समय सुरु हुँदैछ। बन्दाबन्दीले सिर्जित विड, मल, श्रम आदिको अभावमा कति ५ क्षेत्रफलमा खेतीपाती हुने हो हेन वाँकि छ। सामान्य अवस्था रहँदा पनि पर्याप्त मल, विड नपाएर खेतीपाती हुने नपाएको समाचार केही वर्षहरूदेखि हाम्रा लागि नौलो रहेको छैन।

कोरोना कहरपछिको खाद्यसंकट न्यून गर्न सरकार यहाँनिर चुकिसकेको छ। हाम्रो प्रमुख दुई वाली भित्र्याउने र लगाउने यामको विचार गरी समयमै सुरक्षाको उपाय अपनाउदै समयमै स्पष्ट बन्दाबन्दीको असर खेतीपातीमा नपर्ने व्यवस्था गर्न सकिन्छ। सरकारले स्पष्टरूपमा भन्नु पर्नेथो कि स्वास्थ्य सुरक्षालाई ख्याल गरी सुरक्षित देखिएका क्षेत्रहरूमा खेतीपातीको काम गर्नु गराउनु।

सरकार नदेखे जस्तो गर्ने, कृषक नगरे जस्तो गरी-गरी थोरबहुत रूपमा अन्याले रहेर कृषि कर्म श्रेष्ठयो हुनुले खाद्य संकट हुँदा पनि ती ७५% लाई खासै समस्या नपर्ला कि भनि परिकल्पना गर्न सकिन्छ तर तथ्य त्यती सँचकर नहुन सक्छ। ती ७५% ले गर्ने उत्पादन कस्ता खालको छन् र ती उत्पादनले सम्बन्धित परिवारलाई कति महिना खान पुग्छ? अलि सकारात्मक भएर मानौं सोचौं कि निर्वाहमूखि खेतीवाला परिवारलाई आफ्नो उत्पादनले पूरै वर्ष पुग्यो रे, हिउँदे वाली लगभग

केही महत्त्व पूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू

दमकल	अस्पताल	प्रहरी
बिराटनगर बारुणयन्त्र ४२०००० इटहरी बारुणयन्त्र ५२०१०१ धरान बारुणयन्त्र ५२०१९९ इनरुवा बारुणयन्त्र ५६०१०१ दमक बारुणयन्त्र ०२३-५६०१०१ भद्रपुर बारुणयन्त्र ०२३-५२०१०१	कोशी अ.इमरजेन्सी ५२४२३४ रंगेली अस्पताल ५६००४६ आखा अस्पताल ५२३७०६ सुरक्षा अस्पताल प्रा.नि. ०२१-५३६९४१, ५२२६७७ एम्बुलेन्स ९६०२७५३७७१, ९६०२७५३७०६	पूबान्वल शै.प्र.का. ४३५००१ जिल्ला प्रहरी कार्यालय ५३०३५६, ५२३९०१, १००१ नगर प्र.का. बिराटनगर ५२१६५०, ५३०३६७, ११०, इ.प्र.का. रंगेली ६०१००/६०१३० इ.प्र.का. उर्लावारी ५४०००२ सिमा प्रहरी चौकी ५३५६५०
एम्बुलेन्स सेवा	जिविस मोरङ ५३६३५३ नेरैसो रंगेली ५६००४६ बिराटनगर महा न.पा. ५२२२३६	

पहिचान, उत्थान आर विकासके लेल मगही भाषा पृष्ठ

मगही भाषाके इतिहास आर विकास

रयाम सुन्दर सुतिहार

परापूर्वकाल में वाणी अत्याकृत (व्याकरण सम्बन्धी प्रकृत प्रत्यादि संस्कार से अखण्ड पद रूप) बोलल गेल रहल है। उ अपन राजा इन्द्र से बोलल एकर बोली के हम सब के लिए व्यकृत/प्रकृत-प्रत्यादी से युक्त) करल जाय है। इन्द्र अपन बोली के मध्य से तोड़के व्यकृत करलक है। एकरा से स्पष्ट भेल है कि बोली व्याकरणादि नियम से मुक्त लोक बोली के रूप में रहलक है। कालांतर में बोली के व्याकरण संबंधी नियम के ग्रहण करलक है। यहे प्राचिन लोक बोली व्याकरण से संस्कार होके संस्कृत रूप में विकसित भेल है। कथिल कि व्याकरण आदि नियम से परिनिष्ठित होके बोली संस्कार पूर्ण भाषा रूप (संस्कृत) में सामने आवल एहे कारण से ओकर भाषा-रूप जन समुदाय में अलग हो गेल है। अतः हमर सब के बीच भाषा के दुई रूप सामने आयल, जे एखैन तक रहल है।

१. व्याकरण के नियम से बानहल आभिजात्य भाषा अर्थात पडल लिखल विद्वान सब के भाषा।

२. जन-समुदायमें बोले वाला (लोक बोली)

यी बात एकदम सत्य है कि जन-समुदाय सब बोले वाला बोली ही अवसर पैचके परिनिष्ठित भाषा के रूप ग्रहण करै है। यहे स्थिति शौच-शक्ति सम्पन्न मगध के भाषा मगधी (मगही) के सास्य रहल है। यही भाषा कते उत्थान-पतन देखलक है। एहे मूलभाषा के संशोधन करलक है। यकरे गिन्ती भारोपीय परिवार के भारत-इरानी बर्ग में आधुनिक भारती के आर्य भाषा के अन्तर्गत करल गेल है जेकर प्रभाव नेपाल में भी पडल है। डां प्रियर्सन एकरा आधुनिक आर्यभाषा के बाहरी उपशाखा के पूर्वी समुदाय में रेखके विहारी भी कहल गेल है। विहारी से तत्पर्य राखेवाला विहारी प्रान्त लगायत विहार के सिमाना जुडल नेपालके तराई के भूभाग में बोलैवाला भाषा से है।

संस्कृत काल में मगधी (मगही) गाँव में बोलैवाला भाषा ऐनकी लोक बोली रहल है : कैल कि संकृत नाटक में सामान्य गाँउ में बोलै वाला के मुख से मगही के प्रयोग मिलत है। प्राचीन काल में जेकरा मागधी (मगही) कहल गेल है। और ओकरा आइज भी मगही के नाम से जानत है। अपने सब के पता होना चाहि कि भाषा के नामाकरण जाइत आर क्षेत्र के नाम पर होइ है। ऋग्वेद में जेकरा कीकट कहल गेल है, अथर्ववेद में ओकरा मगध के नाम से पुकारल गेल है। क्षेत्र के नाम पर भाषा के नामाकरण के अनुसार भारत के मगध के भाषा मगही कहल गेल है। यी भाषा संस्कृत से अलग रूप में रहल है। नेपाल में जन्मल भगवान बुद्ध अपन प्रवचन के माध्यम मगही भाषा आर मगही शब्द के प्रयोग करल है।

यी सब उदाहरण सब देखल गेल से स्पष्ट है कि मगही भाषा भगवान बुद्ध के जन्म से बहुत पहिले मगही भाषा के काफी विकास भ गेल रहल है। यहे कारण भगवान बुद्ध के प्रवचन के माध्यम बनै के अवसर मगही भाषा के प्राप्त भेल है। भिक्षु सिद्धार्थ कहल कि निःसन्देह भगवान बुद्ध अपन उपदेश मगही के टकसाली भाषा में देलक है आर ओकर शिष्य सब ओहे भाषा सिखलक आर उपदेश देलक है।

एहे मत के समर्थन करैत पालि भाषा-साहित्य के विद्वान इतिहासकार डा. भरत सिंह भनी करलक है। जे भाषा में त्रिपिटक लिखल गेल है ओकर लेल मगधी, मगध भाषा, मागधा-निर्लक्ष, मागधिक भाषा, जैसन शब्द के व्यवहार करल गेल है। जेकर अर्थ है मगध में बोले वाला भाषा है। वैसन तरह मगधी भगवान बुद्ध के प्रवचन के भाषा के रूप में प्रतिष्ठित भेल है। एकर कारण यी है कि भगवान बुद्ध उ परम्परा के विरोध करलक जेकर भाषा संस्कृत रहल है।

भगवान बुद्ध जन-सामान्य के परम्परा के विरोध में खड़ा करैके लेल चाहलक ओकरे खातिर संस्कृत के जगह में लोक बोली मगधी के स्वीकार करैके लेल आवश्यक सोचलक। एहे मगधी भाषा के बाद में पाली के नाम से जानल गेल है। मगधी उ समय

के सम्पन्न भाषा रहल है। एकर कारण एहेो है कि मगध प्रतिष्ठित आर प्रतापी राजा सब के केन्द्र रहल। बाद में बौद्ध अनयायी राजा सब के द्वारा एकरा संरक्षण भी मिलल रहल। एकरा से राज काज के रूप में मगधी भाषा के अपनीलक है वहे समय के मिलल मुर्ति आर शिलालेख से यी प्रमाणित भेल है। भारत में रहल एखैन तक ऐतिहासिक काल के जो सबसे पुरान पुति मिलल है ओ शौमुनागवंश के राजा सब के हे ओकरा में लिखन नाम सब मगही भाषा में है। यी सब तथ्य से स्पष्ट है कि मगधी मगध के सम्पन्नत भारत के के रूपमें विकसित भेल है।

यी ऐतिहासिक रूप से प्रमाणित हो जाय है कि जे मुर्ति के शिलालेख में जे भाषा लिखल गेल है राज भज भी वही भाषामें चलल है वहे कारण से भगवान बुद्ध अपने प्रवचन के लेल मगधी भाषा अपनीलक है। आर ओकर बाद भगवान बुद्ध के शिष्य सब मगही भाषा के विकास करलक लेखन समय आर स्थान के चलते एकर स्वरूप में परिवर्तन होते रहल है। एहे परिवर्तन के देख के कुछ लोक सब एकरा मगध के भाषा मानै के लेल भ्रम सब होत गेल है। और एकरा पूर्वी भाषा अपनीलक है। आर एकरा पूर्वी भाषा अपनीलक है।

एहे पाली भाषा के गलती से मगध या दक्षिण विहार आर नेपाल के तराई क्षेत्र के प्राचीन भाषा मानल गेल है। मगधी भाषा के सब से बड़का प्रमाण है पालिका भाषा के व्याकरण जे कि मगधी भाषा में लिखल गेल है।

लेकिन एगो तथ्य एहेो है कि मगधी पालि के नाम से विकसित हो के धीरे धीरे व्याकरण के नियम में बानहल गेल। कालान्तर में जेकाके एकर विकास भेल जे कि पहल लिखल विद्वान सब साथ चल गेल रहल है। एकरा अपने आप बौद्ध दर्शन आर साहित्य के माध्यम बनौलक। यारमें एकर विकास भेल। फलस्वरूप मगध क्षेत्र को वाहेक सुदुर क्षेत्र नेपाल के क्षेत्रमें एकरा भाषा के रूप में स्वीकार करल गेल है।

जन सामान्य की भाषा गति शील रहल जेकरा हम सब प्राकृतिक रूपमें जानल रहल है। कालान्तर में यी प्राकृतिक रूप से साहित्यिक रूप ग्रहण करलक है। मगधी भाषा के ही सम्राट अशोक अपन राजकाज के भाषा बनाके सुदुर पश्चिम तक

पहुचैलक है। ई पूर्व चारम सताब्दी में जब मगध के साम्राज्य में चमकला के साथ-साथे सरस्वती भी मगध में पधारलक आर संस्कृति, सभ्यता के केन्द्र बनाउलक है। आर स्थिति विन्कल बदल गेल। एकरा से उत्पन्न भेल बौद्ध, जैन के महान दार्शनिक सम्प्रदाय जे कि सिंधु ओर बढ़ावे लागल। प्रकृतीके विकास के साथ साथे मगही व्याकरणदि के रचना भेल। एहे भाषा के भी व्याकरण के निम में बाधलक के कारण एकर स्वाभाविक विकास रुक गेल आर उधर आर जन-सामान्य के भाषा गतिशील रहलक जेकर विकास अपभ्रंश के रूपमें भेल।

मगधी प्राकृतक नामे जयसन मगध के अपभ्रंश मगधी अपभ्रंश कहल गेल है। मगधी के अपभ्रंश बंला, उडिया असामिया आर नेपाल में मगही के विकास मानल गेल है। भारतके उत्तरी सिमा के ओर विहार आर नेपालके दक्षिणी सिमासे सटल जन-सामान्य बोलेवाला भाषा अन्तर्गत मगही, मैथिली, भोजपुरी आर अंगिका नाम से चिनल गेल है।

चाहे मगधी होइ अथवा मगधी प्राकृत या मगधी अपभ्रंश निश्चय ही एकर मूल केन्द्र मगध रहल है। मगध क्षेत्र के भाषा हुबैके कारण मगधी स्थानवाची विशेषण जोडल गेल है। इसलिये मगधी के विकास जब दोसर क्षेत्र में हुबै लागल तब ओकर क्षैत्रियता से प्रभावित होके ओकर विकास परिवर्तन के दिशा में हुबै लागल यी कोनो नार्या बात नै है।

मगधी भाषा के अतित अन्यन्त ही गौरवमय रहल है। मगध के इतिहास के तरह मगही भाषा अपने समय के थप्पल खा खा के आगे बढ़ते रहल। एकरा भगवान बुद्धके प्रवचन भाषा, बुद्ध साहित्य भाषा, अशोक के शिलालेख के भाषा आर बौद्ध सिद्धी के भाषा बनावैके लेल अवसर भेटल

वहे मगही भाषा नेपालके दक्षिणी सिमामें रहल पिछड़ा वर्गके ३६ जो जाईत आर आर मधेशी दलित, मधेशी जनजाती आर मधेश में रहैवला उच्च वर्गके लोक सब भी मगही भाषा बोले है। इसलिये मगही भाषा के संरक्षण में सबकोई लागे पडत।

मगही भाषा के कविता

गुणस्तरीय शिक्षा

देशमें सबकोईके हक अधिकार

मिलै से रखैछी अपेक्षा।

सभ्य समाज निर्माण होई,

मिलै सबके गुणस्तरीय शिक्षा-२

हमरा देशक धरोहर विकास करलेल,

कला संस्कृतिके निक रहै दिक्षा।

बाल बच्चा नौजवानके,

मिलै सब दिन शिक्षा-२

सब कोइ पढ़इ लिखा

करू जीवन अपन रक्षा।

समयमें स्कूल जाक लु,

गुणस्तरीय शिक्षा-२

अक्षर नाक भेट क-क

वनु सबकोइ साक्षर से करैछी प्रतिक्षा।

शिक्षित बनलेल महत्व छै

ई हे खैय मनसे सब ईच्छा-२

देशमें घटल घटनाके

बनाक राखू घटनाके समीक्षा।

आब हमरा बुफल लेल,

चाही हकरा गुणस्तरीय शिक्षा-२

फुगुगेण ठहतो

नगरवासीमा अनुरोध

- मिसावट गरिएका, सडैगलेका तथा अस्वस्थकर खाने कुराहरू नखाऔं।
- उपभोक्ता हीत संरक्षणमा चनाखो बनौं।
- छला भएको मासु नखाऔं र विक्री वितरणमा समेत निरूत्साहित गरौं।
- अखाद्य रंग प्रयोग गरेका खाद्य पदार्थहरूको उपभोग बहिस्कार गरौं।
- छाडा चौपायाको नियन्त्रण गरौं, घरपालुवा चौपायाहरू छाडा नखाउँौं।
- सडक तथा पेट्टाकनारामा आवागमनमा अवरोध हुने गरी निर्माण सामग्री नराखौं तथा ब्यापार व्यवसाय नगरौं।
- वसोवास स्थल, टोलमा व्यवसायीकरूपमा पशुपालन कुसुरा पालन गर्दा छुरछिमेकमा अस्व नपने गरी पालौं।
- सबारी साधनहरू तोकिएको स्थानमा मात्र पार्किङ गरौं।
- बालबालिकालाई काममा हैन विद्यालय पठाऔं।
- बालश्रम शोषणविरुद्ध आचारसंहिता पालना गरौं बालश्रम शोषण मुक्त नगरको स्थापना गरौं।
- सार्वजनिक स्थलमा जलातलै फोहरमैला नफालौं।
- आफ्नो घर बरपर विरूवा रोपौं, हरित गाउँ नगरीको रूपमा विकास गरौं
- उपभोक्ता आचारसंहिताको पालना गरौं।

कटहरी गाउँ पालिकाको कार्यालय मोरंग

खुल्यो !

खुल्यो !!

खुल्यो !!!

सम्पूर्ण विशेषज्ञ सेवा सुविधाको साथमा वर्षै भरि डाईविटीज र प्रेसरको निःशुल्क जाँच गर्ने विराटनगरको घोघापुल चौक विराटनगर-९ मा २०७६ साल असोज १ देखि जनरल हस्पिटल एण्ड ट्रमा केयर सेन्टर प्रा.लि. संचालन ल्याएको सहर्ष जानकारी गराउँदछौं।

विशेषज्ञ सेवाहरु :- फिजिसियन तथा कार्डियोलोजि सेवा, हार्ड जोइन्ती तथा नशा र बाथ रोग, नवजात शिशु तथा बालरोग, प्रसूती तथा स्त्री रोग, नाक, कान तथा घाँटी रोग, दन्त तथा मुख रोग,छाला कृष्ठ तथा यौन रोग, फिजियोथेरापी, मानसिक तथा नशा रोग, किडनी पत्थरी तथा मुत्र रोग, आ.सी.यू., एन.आइ. सी.यू, पि.आइ.सी.यू, भेनटिलेटर, एक्सरे, अल्ट्रासाउण्ड, सर्जरी, इन्डोस्कोपी, टि.एम.टी, इकोकार्डियोग्राफी, होल्टर, इ.सी.जी.,ई.ई.जि., सामान्य स्वास्थ्य परिक्षण र मधुमेहको परामर्श सेवा उपलब्ध छ।

जनरल हस्पिटल एण्ड ट्रमा केयर सेन्टर प्रा.लि. सम्पर्क : ०२१-४४०४०६०

पुरानी वस्तुओं का संग्रह करने से पहले जानें ये महत्व पूर्ण बातें

लोग अपनी जीवन में अपनी पसंद की चीजों या प्राचीन और दुर्लभ चीजों का संग्रह बड़े शौक से करते हैं। परन्तु, यदि यह शौक जीवन संवारने का कारण बने, तो क्या कहना। आपने ऐसे भी लोगों को अपने इर्द/गिर्द देखा होगा जिन्हें पुरानी चीजों को संग्रह करना अच्छा लगता है। पुरानी किताबें, फर्नीचर या सिक्के इत्यादि। इनके इस प्रकार के संग्रहों की कीमत लाखों में होती है, जी, हां लाखों में, परन्तु यदि ये सुन कर आप भी कुछ दुर्लभ वस्तुओं का संग्रह कर अच्छे दामों में बेचने का सोच रहे हैं तो हम आपको बता दें कि हर पुरानी वस्तु मूल्यवान नहीं होती है। संग्रह करते समय ध्यान रखें कि इस वस्तु को आप मूल्यवान समझ कर संग्रालकर रख रहे हैं वो कहीं कवाड़ा ना निकले। आपको अपने संग्रह को मूल्यवान बनाने के लिये निम्न बातों पर ध्यान देना होगा। १. संग्रह से पहले विचार कर लें कि किस वस्तु का संग्रह आपके लिये उचित होगा। कला, प्राचीन वस्तुएं और विंटेज कार से विस्की और शराब तक एक अच्छा विकल्प है इनका संग्रह करके अच्छे लाभ अर्जित किया जा सकता है। प्राचीन वस्तुओं में निवेश करना एक अच्छा संपर्पित में निवेश के समान होता है। परन्तु ध्यान रखें कि इनकी कीमतों में उतार चढ़ाव बना रहता है। कला और विंटेज कार में निवेश भी एक फायदे का सौदा हो सकता है। पुराने सिक्कों की बात करें तो ये भी काफी मूल्यवान हो सकते हैं, इनकी कीमत भी लाखों में होती है। इनके आलावा आप का मिक्स, डाक टिकट, पोस्टकार्ड, वोटलों के ढक्कन तथा फिल्मों आदि का भी संग्रह कर सकते हैं। आप चाहें जिसका भी संग्रह करें इस बात पर जरूर ध्यान दें कि उसका बाजार मूल्य अर्थात मार्केट वैल्यू कितना है

और क्या समय का उसकी कीमत पर प्रभाव पड़ता है

२. जाने असली और नकली में पहचान प्राचीन वस्तुओं की नकल बनाना बहुत आसान होता है। यदि आप क्लासिक या विंटेज वस्तु खरीद रहे हैं तो हमेशा पेणेवर डीलर से खरीदें या उनकी सलाह लें। प्राचीन संग्रह का एक बड़ा बाजार नागपुर में भी है, वहां के एक डीलर मोहम्मद जावेद अपनी किशोर अवस्था से इस व्यवसाय में शामिल हैं और इस प्रकार का काफी कीमती सामान वषों से बेच रहे हैं। मोहम्मद इब्राहीम जो की प्राचीन वस्तुओं के लोकप्रिय डीलर हैं और वाराणसी की न्यूमिज्मेटिक सोसाइटी के एक सक्रिय सदस्य हैं, उन्होंने राजाओं के जमाने के ३ सौ साल पुराने सिक्कों को भी बेचा है। दुर्लभ वस्तुओं से बचने के लिये आप ऐतिहासिक काल के विंशट कैटलोग और विभिन्न पैटर्न का अध्ययन भी कर सकते हैं।

३. अपने शौक को अपनी लत ना बनने दें शौक और लत के बीच एक वारीक रेखा होती है। कीमती वस्तुओं का संग्रह करने का शौक कब एक लत बन जाये कहा नहीं जा सकता। कीमती सामान इकट्ठा करने का शौक

एक मनोवैज्ञानिक स्थिति बन भी सकती है, कई व्यक्तियों में अपने संग्रह को बढ़ाने का जूनून इतना बढ़ जाता है कि वे अधिक से अधिक पैसा खर्च कर देते हैं और बाद में समय के साथ उनके संग्रह की वाजारी मूल्य इतनी कम हो जाती है कि वे अपना लगाया हुआ धन भी उस संग्रह को बेच कर भी नहीं निकाल पाते। कई लोग कामिनों को इकट्ठा करना पसंद करते हैं। उनके आपको द्वितीय विश्व युद्ध के काल की सुपरमैन कामिक्स, सिल्वर युग और १९८० से पहले मुद्रित कामिक्स के कई प्रकाशन आदि देखने को मिल जाएंगे। कुछ लोगों का तो ये जूनून है कि वे कामिनों पर सालाना हजारों डालर खर्च कर देते हैं। इनमें से कई लोगों को अपने संग्रह से इतना भी नहीं मिल पाता कि वे खुद के लागये हुए पैसे भी निकाल लें। संग्रह इस प्रकार करना चाहिये कि जो आप आप लगा रहे हो उससे अधिक या कम से कम उतना मूल्य ही आपको वापस मिल जाए।

४. हर वस्तु की समय के साथ कीमत नहीं बढ़ती। हर व्यक्ति यही सोचता है कि समय के साथ उसके संग्रह की कीमत बढ़ जाएगी, परन्तु ऐसा नहीं है। ऐसी कई बहुमूल्य वस्तु हैं जिनके मूल्य पर समय का प्रभाव पड़ता है। एक दौर था जब रोजविल मोटोरी का संग्रह मानो कई लोगों के लिए एक जूनून सा बन गया था। इसकी लोकप्रियता इतनी बढ़ गई कि इसकी कीमतें आसमान छूने लगी, इंटरनेट पर भी ये मानो छगये थे। परन्तु समय बदला और लोगों ने इसका संग्रह करना कम कर दिया और इसकी कीमतें भी घट गईं। आज ये उतने कीमती नहीं हैं जितने की २०वीं शताब्दी में हुआ करते थे। ८० और ९० के दशक में, "पेंटर आफ लाइट" के नाम से जाने जाने वाले यामस किन्काडे की फेंटिंग भी बहुत मसहूर थी। लोग इनका संग्रह करने के लिये कोई भी कीमत देने को तैयार थे। परन्तु २००० के दशक के आते आते इनका जूनून भी खत्म हो गया। हमल फिगारिन, कामिंक बुक, स्मारक प्लेटें, वेसवाल कार्ड्स, लंच बाक्स आदि भी कुछ ऐसे ही उदाहरण हैं जिनका जूनून लोगों में कुछ समय तक ही रहा।

पीरियड्सके समाय ध्यान देनेवाली छ बातें

१. हो सकता है कि आप डाइट पर हो या वजन कम करने के लिए फास्टिंग कर रही हों। लेकिन अगर आप अपने पीरियड्स के दौरान आहार ठीक से नहीं लेते तो यह आपके भारी पड़ सकता है। इसलिए इस बात का ध्यान रखें कि आप पीरियड्स के दौरान पीरियड्स आहार लें।

क्यों महिलाओं का बढ़ती उम्र में संबंध बनाने का मन नहीं करता? जानें पूरा सच

२. पैड बदलने में आलस न

करें। अक्सर ऐसा होता है कि महिलाएं कम ब्लॉडिंग होने पर एक ही पैड को लंबे समय तक इस्तेमाल कर लेती हैं। लेकिन यह संक्रमण की वजह बन सकता है। इसलिए एक निश्चित समय अंतराल पर अपना पैड बदल लें। इससे आप संक्रमण से बची रहेंगी।

३. हो सकता है कि इस दौरान आपको बहुत चिड़चिड़ापन महसूस हो। ऐसे में आप शूगर या जंक फूड की कोंधि भी महसूस कर सकती

हैं। लेकिन खुद को समझाएं और अनहेल्दी खाने से दूर रहें।

४. अगर आप हेवी एक्सरसाइज रूटीन को फालो करती हैं, तो इस दौरान भारी शारीरिक थ्रम से बचें। क्योंकि यह आपके कमर दर्द या अकड़न की वजह बन सकता है।

५. अगर आप फौमिली प्लानिंग पर नहीं हैं या अभी बच्चे नहीं करना चाहती तो यह सोचकर साबी के साथ संबंध न

बनाएं कि पीरियड्स के दौरान आप गर्भवती नहीं हो सकतीं। तो पीरियड्स के दौरान असुरक्षित संबंध बनाना आपको परेशानी में डाल सकता है।

६. पीरियड्स के दौरान हार्ड सोप से अपने जननांगों को साफ न करें। न ही एल्कोहॉल वाले वेट टिश्यू पेपर का इस्तेमाल करें। ऐसा करने से ड्राइनेस बढ़ सकती है जो खुजली या दूसरे संक्रमण का कारण बनकर आपको असहज कर सकती है।

विपन्न परिवारका लागि राहत हस्तांतरण

विगतनगर। नेपाल सरकारले चैत ११ गते देखि गरेको लकडाउनका कारण खाद्यान संकटमा परेका उद्ययपुरका विपन्न परिवारका लागि नाना कोइराला स्मृति प्रतिष्ठानले राहत हस्तान्तरण गरेको छ।

प्रदेश नं. १ को राजधनी विराटनगरस्थित कोइराला निवासमा आयोजित कार्यक्रममा नेपाली कांग्रेसका नेता डा. शेखर कोइरालाले उद्ययपुर नेपाली कांग्रेस क्षेत्र नम्बर १ का क्षेत्रीय सहसभापति वसन्तकुमार वस्नेतलाई ३० क्वीन्टल चामल हस्तान्तरण गरेको छ।

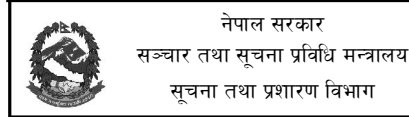
प्रतिष्ठानले उपलब्ध गराएको चामल त्रियुगा नगरपालिकाका छाया सरकार प्रमुखसमेत रहेका वस्नेतलाई विपन्न परिवार मजदुरलाई वितरण गरिनेछ।

मुल्केमा कोरोना सक्रमित भेटिएसँगै उद्ययपुरलाई सरकारले कोरोनाको उच्च जोखिम क्षेत्रका रूपमा राखेको छ। त्रियुगा नगरपालिका क्षेत्रभित्र वसोबास गर्ने विपन्न समुदायको पहिचान गरेर राहत वितरण गरिने वस्नेतले जानकारी दिनुभयो। वस्नेतको सक्रियतामा त्रियुगा नगरपालिका क्षेत्रभित्रका करिब ७ सय विपन्न परिवारलाई यसअघि पनि राहत वितरण गरिसकेको जनाइएको छ।

प्रतिष्ठानले प्रदेश-१ मा मात्रै होइन मुलुकमा अन्य जिल्लामा पनि राहत वितरण गरिरहेको छ। सो अवसरमा नेता कोइरालाले वडास्तरमै सार्वभौम संयन्त्र बनाएर राहत वितरण गर्नुपर्ने भन्दै राहत वितरणलाई पारदर्शी र विवादाहित बनाउन वडास्तरमा सार्वभौम संयन्त्र बनाउन सरकारसँग आग्रहसमेत गर्नुभयो।

भोजपुरी भाषामा हामनी सबके जिम्मेवारी, कोरोना भाइरस संक्रमणके रोक्का अपनावल जाऊ हेसियारी

- कोरोना भाइरस रोग स्वांस प्रश्वासके माध्यमसे फैलेबला संक्रमण ह।
- संक्रमित भइल आदमी खोकला छिँकला समयमे निकलल थुक आ पोटाके माध्यमसे एक आदमीसे दोसर आदमीमे यी भाइरस सरेला आ फैलला।
- यी रोगसे बचैके का र परि ?**
- खोकैक आ छिँकैके समय नाक आ मुख निमनसे तोपेके । आ प्रयोग कइलगेल टिसुपेपरके तुलन्त फोहार विगेबाला बुडादानीमे विगैके।
- समय समयमे सावुन पानीसे अच्छसे मलमलके हात धायेके आ सेनिटाइजर हातमे लगावेके।
- केकरोसे मिलजाइके समय हात नमिलावेके। मात्र प्रणाम आ नमस्कार करैके।
- आ काथि ना करैके ?**
- खोकी लागेल आदमीसे दुरी बनाके रहैके।
- आ अपनहुके खोकी लागलवा त दोसरो आदमीसे दुरीमे रहैके।
- भीडभाष्मे नजायके आ दोसरो लोगके भीडभाडभेल जगहमे नजायला सम्कावेके।
- आ ध्यान देवेवाला बात :**
- बोखार लगलापर, खाँसी लगलापर, आ संस लेइवेमे दिक्त भैलापर जल्दी नजदिकके स्वास्थ्य केन्द्रमे सम्पर्क करैम।
- कोरोना भाइरस रोगके बारेमे औरी जानकारी लेले पैसा नालागेबाला टेलिफोन नं. १११५ मे फो कर सकैनि।
- मत हडबडाई, और सतर्क बनी।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रशासन विभाग

'तपाईं हाम्रो सवेतता, कोरोना भाइरस रोगको संक्रमण रोक्न अपनाऔं सतर्कता'

कोरोना भाइरस कोभिड-१९ रोग स्वासप्रश्वासको माध्यमबाट सर्ने संक्रमण हो । संक्रमित व्यक्तिले खोकदा र हाँस्यू गर्दा निस्कने थुक र सिसानको माध्यमबाट एक व्यक्तिबाट अर्को व्यक्तिला यो भाइरस सर्दछ ।

जनहितका लागि प्रदेश १ सरकारको सन्देश

एक्सामेटरमा आगजनी गर्ने नेत्रविक्रम चढ 'विप्लव' समूहका कार्यकर्ता पक्राउ

विराटनगर । सडक निर्माणमा प्रयोग गरिएका एक्सामेटरमा आगजनी र बम विष्फोट गरिएको घटनामा संलग्न रहेको अभियोगमा प्रहरीले नेत्रविक्रम चढ 'विप्लव' समूहका कार्यकर्तालाई पक्राउ गरेको छ ।

मोरंगको किसानचौक-टांडी-रमिते सडक खण्ड निर्माणमा प्रयोग गरिएका तीनवटा एक्सामेटरमा २०७६ माघ ५ गते आगजनी र बम विष्फोट गरेर पूर्ण रूपमा क्षति पुर्याइएको थियो । घटनामा संलग्न रहेको पाइएपछि 'विप्लव'का कार्यकर्ता रतुवामाई नगरपालिका-८ घर भएका ४० वर्षीय लक्ष्मण न्यौपानेलाई पक्राउ गरिएको मोरङ प्रहरीका प्रवक्ता डीएसपी मानवहादुर राईले बताउनु भयो ।

विशेष सूचनाका आधारमा

इलाका प्रहरी कार्यालय उलावारीबाट प्रहरी निरीक्षक सुवास राईको नेतृत्वमा परिचालित टोलीले न्यौपानेलाई गयराति रतुवामाई क्षेत्रबाट पक्राउ गरेको गरेको थियो ।

घटना भएको तीन महिनापछि मात्रै आगजनी र विष्फोट 'विप्लव' समूहले गराएको निष्कर्षमा प्रहरी पुगेका छ । त्यसैगरी घटना भएको लामो समयपछि प्रहरीले 'विप्लव'का कार्यकर्तालाई पक्राउ गरेर अनुसन्धानको दायरामा ल्याउन थालेको छ । सोही घटनामा संलग्न भएको भन्दै प्रहरीले वैशाख ८ गते एकेका गरी गाउँपालिका-६ घर भएका ३८ वर्षीय गोपाल दस्तेलाई पक्राउ गरेको थियो । धरानबाट पक्राउ गरिएका दस्तेले पनि 'विप्लव' समूहमा आवद्ध रहेको र आगजनी एवं विष्फोटमा संलग्न

रहेको खुलेको डीएसपी राईले बताउनु भयो ।

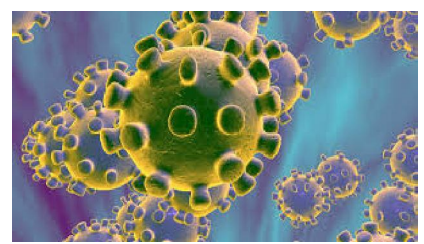
यसअघि पक्राउ परेका दस्तेलेमाथि अनुसन्धान अघि बढाइएपछि 'विप्लव' समूहमा आवद्ध रहेर घटनामा संलग्न बनेका न्यौपानेलाई पक्राउ गर्न सकिएको प्रहरीले जनाएको छ । पक्राउ परेका दुवै जना 'विप्लव' कार्यकर्ता विरुद्ध आगजनी र बम विष्फोट मुद्दामा अनुसन्धान अघि बढाइएको छ ।

घटनापछि तीव्र रूपमा काम भइरहेको उक्त सडक खण्ड निर्माण र स्तरोन्नतिको काम निकै लामो समय अवधि बनेको थियो । एक महिनादेखि भने काम सुरु छ । प्रहरी अनुसन्धानबाट आठ जनाको समूहले घटना गराएको र घटनामा संलग्न सबै जना

सुरक्षा कमीमा कोरोना संक्रमण

विराटनगर । कोरोना भाइरसबाट बच्नको लागि गरिएको लकडाउनको पूर्णपालना गराउन अग्रपंक्तिमा खटिएका सुरक्षाकर्मी पनि कोरोना संक्रमण देखिएको छ ।

कोरोना संक्रमण देखिएको कपिलवस्तुमा सर्वसाधारणको सुरक्षामा खटिएका ३ जना सुरक्षाकर्मी रहेका छन् । कपिलवस्तु जिल्लामा खटिएको सुरक्षा कर्मी नेपाल प्रहरीका सई, सशस्त्र प्रहरीका सई र राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागका असईमा कोरोना संक्रमण पुष्टि भएको छ ।

केही दिन यता कोरोना संक्रमणबाट आम नागरिक लाई बचाउन अग्रपंक्तिमा रहेको सुरक्षाकर्मी, स्वास्थ्यकर्मी र पत्रकारहरूमा समेत कोरोना पुष्टी भइरहेको छ ।

भक्तपुरमा बस्दै आएका रामेछापमका एक सशस्त्र प्रहरीका जवानमा पनि कोरोना पुष्टि भएको थियो । उनी पूर्वमन्त्री भीम रावलको सुरक्षामा खटिदै आएका थिए । त्यसैगरी वीरगन्जका दुई पत्रकार र जनकपुरमा १ पत्रकारीमा कोरोना पुष्टि भएको छ ।

धुम्रपान र मद्यपान आजै देखि त्यागौ र निरोधी रहौ ।

कुन मन्त्रालयले...

तसर्थ हाम्रा दुवै हिउँदे र वर्षे बाढीबाट आउने उदपादन पोहोरपरा सात जस्तो रहेनरहेको जसले गर्दा खाद्य संकट कार्याणक बन्ने संभावना चुलियो ।

अब चर्चा गरौं हाम्रो खाद्यन्न अपर्याप्तता पूर्ति गर्न कहाँबाट किन्नेछौं त ? स्पष्ट छ भारत हाम्रो आयातको प्रमुख स्रोत हो । हो अर्को दिनमा पनि हाम्रो प्रमुख निर्यातकर्ता भारत नै हो । त्यसो भए प्रश्न उठ्छ- के भारतले पोहोर परार जस्तै हाम्रो माग अनुसार नै चाहिँनेकै समय र मात्रामा खाद्यान्न आपूर्ति गर्ला ? यसको उत्तर खोज्न केही तथ्यहरूमा विचार गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

प्रथम त भारतमा खाद्यान्न उत्पादन कस्तो रह्यो यो वर्ष ? आलम श्रीनिवास, लाला नाथर आदिले अप्रिल १३ को आउटलुकमा लेखेको लेखअनुसार भारतमा ६० अर्ब टन अन्न जगेडाका छ जुन उस्तो आवश्यकता भन्दा तीन गुणा बढी हो। हिउँदे बाली सोचेभन्दा राम्रो भएको छ, यसर्थ भारतमा खाद्यान्नको कमी छैन ।

तर उत्पादित खाद्यान्न पुग्नु पर्ने पर्ने ठाउँसम्म पुग्न नपाएको खबर आउँदैछ । साथै भारतले १९३० को विहार र उडिसामा ३० लाख मान्छे मर्नेगरी फैलिएको अतिकालको ख्याल गर्दै चाहिनेभन्दा बढी सतर्कता देखाएर जगेडा अन्नको मात्रा बढाउँदै भन्ने के छ ? आफूसँग भएको अन्न रणनीतिक लाभको देशहरूमा आपूर्ति गर्दैन भन्ने आधार पनि छैन ।

कोरोनापछिको भोकमरीको आँकलन गर्दा ध्यान दिनु पर्ने अर्को कुरा हाम्रो क्रय शक्ति कस्तो हुनेछ ? जगजोहर छ विप्रेषणभन्दा बाहेक कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा योगदान गर्ने क्षेत्र कृषि र पर्यटन हो । तर अब पर्यटनबाट आश्री नगरे भयो यो वर्ष । अर्क पर्यटन क्षेत्र जोगाइरख्न पुँजी कताबाट जुटाउने हो ? त्यो अर्को विषय चर्चा हुनेछ ।

लगभग नेपालको कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा ३२५ प्रतिशत योगदान विप्रेषणको रहेको छ । विप्रेषण नै

नेपालको आर्थिक गतिविधिको खम्बा रहेको छ । पछिल्लो तथ्यांकले आर्थिक वर्ष २०७६-१९ मा रु ७ खर्ब ८५ अर्ब जति विप्रेषणबाट आर्जन गर्‍यो । लगभग ६०-७० लाख नेपाली रोजगारीको लागि विदेशमा छन्, तर वैश्विक कोरोना कहरका कारण सिर्जित करिब १०-१५ लाख नेपाली स्वदेश फर्कने अनुमान छ र करिब रु १ खर्ब ४५ अर्ब विप्रेषण गुमाउने छ ।

भारतबाट रोजगारीको लागि आएका ५ लाख र नेपालबाट ८ लाख ७० हजारमा जाने र आउने बराबर भएछ भने पनि लगभग १०१५ लाख बढी पेट भर्ने अन्नपातको जोहो गर्नै देखिन्छ । मूलतः विप्रेषणमा आधारित अर्थतन्त्र भएको हाम्रो देशलाई ठूलो संख्याको अतिरिक्त पेट र १९५ को विप्रेषण गुमाउनु सामान्य कुरा नहुन सक्छ । यसले गर्दा आवश्यक समय र मात्रामा हामी खाद्य सामग्री आयात गर्न सक्छौं या सक्दैनौं, एक दुविधापूर्ण प्रश्न हो ।

प्रश्नोत्तर क्रयशक्ति, थपिएका पेट, कमजोर बजार व्यवस्थापन भएको कारण कोरोनापछिको भोकमरी आँकलन गरिएभन्दा भयावह पनि हुन सक्छ । यदि यस्तो अवस्था आइहाल्छ भने निश्चित छ भोकमरीले सहरभन्दा नव घाँति सहर र ग्रामीण क्षेत्रमै बढी असर गर्ने छ । कारण सहर बजार र विशिष्टबाट फर्केका गन्तव्य गाउँघर तिरै हुनेछ जहाँ आयात निर्यातको प्रणाली कमजोर, संघिय सरकारको रूची, नियन्त्रण, नजर र प्रारम्भिकताभन्दा बाहिर छ ।

भोकमरीको मात्रालाई प्रभावित गर्ने सबैभन्दा महत्वपूर्ण तत्व हो आयातरनिर्वाह र वितरण प्रणाली । विदित नै छ सन् १९३० को विहार र उडिसाको अतिकालले करिब ३० लाख मानिस मरे भन्नु त अतिकाल हुन खाद्यान्नको उत्पादन कम भएर हुन्छ ।

अन्वय तिरको अतिकालको कारण विविध कारणले खाद्यान्न उत्पादन कम भएर भयो होला, सन् ३० को भारतको अतिकालको कारण अनावृष्टिले उत्पादनमा कमी भएर भनियो । तर पछिल्ला अनुसन्धान विशेषतः कल्याणकारी अर्थशास्त्री एवं नोबेल पुरस्कार विजेता अर्मेय सेन आदिको तथ्यांक यो छ कि विहार अतिकालको मुख्य कारण वितरण प्रणालीको ष्टि

हो । अर्क अलि गहिरोमा पुगेर ऐतिहासिक तथ्य हेरियो भने यति ठूलो अतिकालको कारण तत्कालिन बेलायतको प्रधानमन्त्री विन्स्टन चर्चिलको दोस्रो विश्वयुद्धबाट सिर्जित खाद्यान्न संकटलाई मथेर पार्न सके जति अनाज भारतबाट बेलायत लानु देखिन्छ ।

यदि अहिले भारतले पनि चर्चिलको बाटो समातेर आवश्यकताभन्दा बढी होसियारी अपनाउन खोज्यो भने यसको सिधा असर नेपालमै पर्नेछ । नेपाल र भारतबीचको सिमाना विवाद लिम्प्याधुराको भारतीय दावागिरी विरुद्ध नेपालले बीचलो कसम चाल्यो भने निश्चित छ भारतले उही फोहरी बेहोरा देखाएर त्यसै पनि कमजोर आपूर्ति प्रणाली विगारेर खाद्य संकट फार्ने बढाउने छ ।

भारतबाट निर्बाध आयात भैहाले पनि बेमौसमी वर्षाले त टुट्ने हाम्रो वितरण प्रणालीले कसरी आपूर्ति व्यवस्था सम्हाल्ला, सोचनिय कुरा छ । विकसित देशको आपूर्ति र वितरण प्रणाली संगठित र स्वचालित जस्तै हुन्छ । जबकि विकासोन्मुख र विकासशील देशको प्रणाली भने पूर्णरूपमा श्रमनिर्भर छ ।

सामान्य अवस्थामा पनि नियन्त्रण बाहिर रहने बजार र वितरण प्रणाली आपूर्ति मन्त्री लेखराज भट्टले छ महिना पुग्ने खाद्य सामग्री छ भने पनि उत्पाइहाल्ने खालको छैन । बन्दाबन्दीको सुरुआतमै खर्च र खानेकुरा सफाएर गाउँ फर्केको लर्को कसरी बिसर्नु र ? भनिन्छ नि डाँटोको निम्तो खाइ थप्याउनु ।

भोकमरी करिब निश्चित भैसकेपछि अब यसबाट हुने क्षति न्यूनिकरण कसरी गर्न सकिनेला ? सर्वप्रथमतः खाद्यसंकट र अतिकालको तथ्यांकमा आधारित विश्लेषण प्रक्षेपण विज्ञहरूबाट गरिनु पर्‍यो । भारतसँग केही वर्षसम्म निर्बाध रूपमा आवश्यक मात्रा र समयमा खाद्यान्न आपूर्तिको उच्च तहबाटै आवश्यकता खोजिनु पर्‍यो । खाद्यसंकटलाई न्यूनिकरण र नियन्त्रणमा ल्याउन कृषि

कृषाकलापमा बढोतरी हुनु पर्‍यो । विविध कारणले बन्ने रहन गएका खेतीयोग्य जमिनहरू बेरोजगार रहन सक्ने युवाहरूलाई परिचालित गदै सामूहिक खेतीपातीमा लगाउने अभियान घनिभूत रूपमा संचालन गरिनुपर्छ । हुनसक्ने पुँजीको अभावलाई सम्बोधन हुने आर्थिक कार्यक्रमको तर्जुमा, मल, विउ, विषादी आदिको सहज र समयमै आपूर्ति गरिदिनु पर्छ ।

स्वतन्त्र व्यापार र बहुराष्ट्रिय कम्पनिको गिद्धे नजरबाट बाँकी रैथाने सीप र बाँकी रहेका रैथाने विउको प्रयोग गर्न प्रेरित गर्दै केही वर्ष खाद्यान्नले बीचलो कसम चाल्यो सामूहिक वन विस्तारसँगै सुल्फने नसकेको जंगली जनावर विशेषतः बाँदर र बंदेलबाट हुने बालीनालीको नोक्सानलाई सम्बोधन गर्न कानुन संशोधनदेखि आवश्यक रणनीति तय गर्न कुरा राष्ट्रिय चासोको रूपमा लिइनु आवश्यक छ ।

उत्पादित बालीलाई भण्डारण, सुकाउने र सस्तो खर्चमा चिस्याउने प्रविधिको विकास प्रयोगमा विशेष जोड दिनुपर्छ, जसले गर्दा खाद्य सुरक्षामा छलाङ मान्न सकिनेछ । सहरबाट उत्सर्जित फोहरमा ७०.५ फोहर खाद्य पदार्थ रहेन यथाथलाई विचार गर्दै खाद्य सामग्री फाल्ने बानी सुधार गर्न प्रेरणा दिने शिक्षा र जागरणको राष्ट्रव्यापी अभियानको सुरुआत गर्दा राम्रै होला ।

आयातितभन्दा स्थानीय उत्पादन र स्वादमा रमाउने बजाय बचाउनु पर्छ । सबैभन्दा महत्वपूर्ण चुनौती कार्य वितरण प्रणालीलाई स्वतन्त्र व्यापारको नाममा जस्ले लाचो, उसैले पालना नगर्ने नीतिलाई छोडेर कर्मिता वितरण प्रणालीमा राज्यको बलियो र देखिने उपस्थिति हुनेपर्छ । राज्यको सकारात्मक हस्तक्षेप बिना हाम्रो वितरण प्रणाली ठिक ठाउँ आउने सक्दैन ।

यी सबै कुराको सम्बोधन हुने गरी सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, विशेषतः रोजगार सिर्जना गर्ने र खाद्यसंकट न्यूनिकरण गर्ने बजेट आएछ भने कोरोना कहरपछिको ठूलो मानवीय संकट नियन्त्रण गर्न सक्नेछौं । सेतोपाटीबाट

कर तिरौं, राजश्व बढाऔं

कर तिर्नु कानूनी अधिकार मात्र नभएर सम्मान पाउने अवसर पनि हो । त्यसैले कर तिरौं देशको राजश्व बढाऔं । स्थायी लेखा नम्बर लिनुहोस हुक भएर व्यवसाय सञ्चालन गर्नुहोस् । लेखा राखौं हिसाबमा भर, हदबामै तिरौं कर कर्तव्य ठानेर कर तिरौं नव नेपाल निर्माणमा सहभागी बनी । सामान किनौं गतिलो छानेर बिल मागौं अधिकार ठानेर ।

अन्तरिक राजश्व कार्यालय विराटनगर

अवधी भाषामा

आव हललोकके खातिर सचेतता, कोरोना भाइरस रोगका संक्रमणका रोकैता अपन्यायजारावाला सतर्कता :

- कोरोना भाइरस रोग स्वाँस प्रश्वासके माध्यमसे फैलेबला संक्रमण होई ।
- संक्रमित मनइसे खाँसत, आइ छिकत निकालइवाला थुक,ओईके माध्यमसे एक मनइसे दुसर मनइमा यी भाइरस फैलत हई ।
- यी संक्रमणसे बचेके खातिर का करेके चाही ?**
- खाँसत, छिकत, नाकमुछ मुदो, और प्रयोग करेका टिसुपेपरका तुरुलै कुडाफेकवाला जगहमा वेगाइदिया जाई ।
- समय समयमे साबुन पानीसे हातमुह मल-मलके धोवजाय या सेनिटाइजर प्रयोग किया जाए ।
- हात नमिलाऊ, ओके जगहमा नमस्कार और रामराम करे ।

का ना करे ?

- जुकाम लगाइ मनइसे दुर रहजाय । या अपनेका जुकाम लगा है तो और मनमिसे दुर बैठाजाय । भीडमे नजावजाय, ओका नजावजाय बतावजाय ।

और घयान देव परैवाला बात :

- बोखार आवत, खाँसी लागत, स्वाँस लेवे तकलिफ होत नेहरेरहा स्वास्थ्य केन्द्रमे इहियन सम्पर्क करावजाय ।
- कोरोना भाइरस रोगके बारेम और जानकारीके खातिर पैसा नपरेवाला हटलाईन टेलिफोन नं. ११५५ मा फोन करजाय ।
- न परिसान हुआजाय, लेकिन होसियार रहजाय ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रशासन विभाग